

REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se returnează.

INSERATE
se primesc la Administrațiunea în Brașov și la următoarele

BIROURI de ANUNȚURI:
în Viena: la N. Dukas Nachf., Nux. Angenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelich Nachf., Anton Oppelich.
în Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körút).

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. — Publicări mai dese după tarife și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXIV.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francoi, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 francoi.

Se primumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la d-nii colectorii.

Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etajul I.: Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 luni 12 cor., pe trei luni 6 corone. — Un exemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 109.

Brașov, Vineri 18 (31) Maiu.

1901.

Tisza și grupul său.

Mult se discută în cercurile maghiare rezultatul desbaterilor în sesiunea incompatibilității, cari, deși au fost intrerupte din cauza sesiunii delegațiilor din Viena, la care au trebuit să ia parte membrii delegații ai dietei, totuși au avut deja până acuma acel rezultat, că grupul Tisza a pierdut, cum se dice, bătălia, ce-a provocat-o pe tema această, silindu-se în tot chipul a storce delat partidul guvernului o îndulcire a dispozițiilor prevădute în noul proiect de lege.

Nimic nu s'a ales din amenințarea lui Coloman Tisza, că va eși din partidul liberal, decât nu i-se vor primi amendamentele, ce le va face, ér fiul său, contele Ștefan Tisza, cu toate că a ridicat grave obiecțiuni în contra proiectului de lege, și-pentru ca să pótă să combată dispozițiunile lui cu mai mare efect, a fost renunțat de mai înainte la toate funcțiunile ce le ocupa la diferite institute de bănci industriale, s'a vădut constrins în cele din urmă de a ceda și a declara, că n'a avut de gând nici-odată a eși din partid. Ast-fel grupul tizza-ist, pentru prima-ora după o stăpânire absolută de mai bine de două-zeci și cinci de ani în partid, a suferit un de-sastru și și-a pierdut, după-cum constată cu bucuria amicii actualului ministru-președinte, mult din vađa și influența sa de până acum. Acesta, dice ómenii lui Szell, va avé o inriurintă și asupra viitoarelor alegeri, intru cât în schimb a crescut vađa și influența lui Coloman Szell.

Noi credem, că acesta va avé să se dovedescă în mod practic cu ocaziunea alegerilor dietale viitoare și că nu este tocmai așa de sigur, că vechii matadori ai clicei, ce a domnit până acum, vor fi mai mult său mai puțin părăsiți de acele legiuni de ómeni pricopsiți și căpétuiți sub ocârmuirea și egida lor. Se admitem însă, că vechia cohortă tizza-istă va fi amarnic bătută și la alegeri și astfel se va completa desastrul ei. Ce va urma de aici? Schimbare-vor printr'asta moravurile ómenilor și se va inaugura óre într'adevăr o nouă eră a moralității publice, vor înceta óre corupțiunile, abuzurile și violențele nesfârșite, cari au caracterizat domnia tizza-istă? Și óre șovinismul nenorocit, pe care l'a nutrit și l'a dădăcit Coloman Tisza cu tovarășii și uneltele sale, ce s'órté va avé în viitor?

Étă o mulțime de întrebări, la cari nimeni nu va puté răspunde în sens favorabil, vrând să flă drept și conștient și tinând sémă cum se cuvine de realitatea lucrurilor.

Stéua bérânului „general“ póté să apună cu totul. Cine ar cuteza însă s'affirme, că cu el se va prăbuși și sistemul de guvernare, ce l'a introdus dela 1875 încóce, că va înceta și direcțiunea nenorocită ce a dat-o el dezvoltării statului, înălțând flamura șovinismului agresiv și pro-

clamând principiul exclusivității absolute de rassă?

Coloman Tisza a fost acela, care mai întâiu a declarat în dietă de cel mai înalt interes al statului, ca Românii, Slavii și Germanii, cari fac majoritatea covârșitoare a populațiunei sale, să fiă priviți și tratați de străini și dușmani, să fiă sdrobiți și asimilați cu toate mijlócele, de care dispune puterea publică.

Inceta-va acest foc, această tortură cumplită, ce a fost adusă pe capul popórelor de cătră politica pătimasă și scurt vădătoare a guvernelor unguresci, care politică și-a ajuns culmea sub regimul și influența tizzaistă?

Mult s'a variat de doi ani încóce cântecul despre „lege, drept și dreptate“, despre o administrațiã dreptă și cinstită. Cine va crede însă, că se va puté realiza vre-odată ceea ce s'a pus în vedere prin acest cântec, pe câtă vreme sistemul va rămâne în fond același. pe câtă vreme popórele acestor țeri vor fi privite și guvernate ca nisce popóre străine, ca nisce elemente, cari prin dezvoltarea lor firéscă și liberă națională amenință prosupusele interese ale statului dis maghiar?

Vădúrám cum practica celor doi ani din urmă a bătut și a făcut cu totul de rușine principiile enunțate de actualul ministru-președinte cu tendința de-a semnala o eră de conciliațiune și ne putem convinge dílnic cum acel șovinism violent, — care a crescut așa de mare și a devenit așa de periculos, în ultimul pătrar de secul sub ocrotirea clicei tizza-iste — în loc să scadă și să slăbescă devine tot mai agresiv și cutezător.

Unde se arată, fiă și cel mai mic semn de îndreptare în privința această? Influența lui Tisza și a grupului său și prestigiul lor póté să dispară în simlul partidei dela putere, dér moștenirea tristă ce-o lasă după ei rămâne de-ocamdată nealterată.

Cum va scăpa țera de fatalele ei urmări? Născutu-s'a óre acel bărbat de stat ungar, care să aibă curagiul și priceperea de a o scăpa de ea?

Din delegațiunii. Comisia bugetară a delegațiunei austriace, după o discuțiã de nouă óre, a adoptat bugetele ordinar și extra-ordinar al răsboiului. În cursul discuției, baronul de Krieghammer, ministrul comun de răsboi, a declarat, că se fac încercări cu un nou tun, dér că experiențele nu sunt încă terminate. Resultatele vor fi comunicate în sesiunea viitoare. Ministrul a díș, că introducerea serviciului de doi ani pentru unele categorii de studenți, ar avé ca urmare, că numai clasele cele mai serece ar trebui să supórté sarcina serviciului de trei ani. Intru cât privește proiectul unui cod militar conform cu ideile moderne, ministrul declară, că acest proiect a și fost supus celor doi miniștri ai apărării naționale și că va fi sfârșit cât mai repede.

Cvota. Din Viena se anunță, că după soirile răspândite în cercurile politice, guvernul austriac și cel ungar s'au învoit, ca proiectul asupra cvotei să nu fiă desbătut. În urma această cvota va fi stabilită prin deciziune prea înaltă deja în decursul lunii Iunie. Causa acestei măsurii ar fi, că guvernul austriac n'a putut încă să câștige o majoritate în parlament pentru primirea proiectului.

Fi-va răsboi?

Sub acest titlu „Cronica“ din București publică interviewurile, ce le-a avut un redactor al său cu doi foști miniștri din România, d-nii P. P. Carp și Marghioloman. Obiectul convorbirii a fost solici-tarea opiniei acestor bărbați cu privire la pesimismul îngrijitor al discursului contelui Goluchowski, discurs, care a alarmat opinia publică din străinătate și a făcut mare impresiune și în România.

Convorbirea cu d-l Carp a avut-o amintitul redactor Luní diminéta în locu-ința celui dintăiu. Ea a decurs în modul următor:

— Care credeți, că e importanța politică a discursului contelui Goluchowski?

— Lumea esageréză pré mult și interpretéză ipebolic, răspunde d-l Carp, Acest discurs óred că n'are nici-mai multă, nici-mai puțină importanță, decât toate discursurile, cari se țin la asemenea ocazii, și fi sigur, că echilibrul european nu se va sdruceia în urma acestui discurs.

— La cine credeți, că face alusie d-l Goluchowski când vorbesce de acei ómeni puțin scrupuloși, cari atribue Austriei intențiã de întindere teritorială în Balcani, ér puterilor din tripla alianță intențiã de a-se despărți?

— D-ta cunosce destul de bine pe Bulgari, Saratoff, și orí cine-i cunosce; nu mai e nevoie să-ți esplic eu aceste lucruri.

— Ce învățături reese pentru România din discursul contelui Goluchowski?

— România are deja fixată politica sa esternă, și acest discurs nu va deruta de fel această liniã de conduită.

— Intrevederea dela Abbazia a fost provocată de situația din Balcani? Fusesse ea pregătită său e inopinată?

— Acestă întrevedere a fost pregătită de fostul ministru de externe Marghioloman și ea nu póté decât să contribuie la asigurarea liniștei în Balcani.

*

Dela d-l Carp diaristul a mers, dice, „la un fost ministru conservator, care a jucat un rol important în conflictul românobulgar“. Acesta i-a dat deslúșirile cerute cu espresa recomandațiã, că numele său să nu fiă trecut la diar.

După-ce i-a pus întrebaréa privitor la tonul posimist al enunțațiunilor contelui Goluchowski, fostul ministru i-a răspuns, că nu i-se pare, că Goluchowski s'a arătat pré îngrijitor de viitor. Dér chiar decât ar fi așa, e evident, că are rațiunile sale de-a lua tonul, pe care l'a luat.

Convorbirea s'a continuat apoi ast-fel:

— Care credeți să fiã aceste rațiuni?

— Rațiunile sale pot fi de ordine internă; toți conducătorii de guvern au fost câte-odată nevoiți să aducă pe cei din năuntru, ca să-și așintescă ochii peste graniță, pentru ca aceștia să fiã mai domoliți în chestiunile interne.

— Credeți dér că...

— Rațiunile pot fi și de altă ordine.

E evident, că toate puterile continentale, cari se intereséză de politică în Orient, și chiar Anglia, au făcut presiuni energice, pentru-ca germeii de răsvrărire în Balcani să nu pré frunzescă. E fórté bine, ca în acest moment să se scie, că statele mari persistă în voința lor, ca ordinea să nu se turbure; de aci necesitatea, ca un glas autorizat să s'affirme ódată mai mult, că vigența puterilor nu s'a adormit.

Eu cred, că declarațiã contelui Goluchowski este de natură a întări sortii de pace și de liniște.

— La cine credeți, că face alusie cancelarul Austriei, când vorbesce de acei ómeni puțin scrupuloși, cari insinuíeză, că Austria ar avé intențiã de întindere teritorială în Balcani, — și că puterile, cari alcătuiesc tripla alianță, au intențiã de a-se despărți?

— Cred, că se vizéză tot agitațiã comitetului macedo-andrianopolitan, care în fasa din urmă escită spiritele din peninsula în contra Austro-Ungariei, acúsând-o, că are în Albania o politică de cutropire. Déca urmăriți și presa din Belgrad, ve-ți vedé, că și acolo este o parte însemnată a diarelor, care urmăresce aceeași propagandă în contra Austriei în raport cu Albania.

— Ce reforme credeți, că se vor impune Turciei pentru Macedonia? Și déca aceste reforme se raportă numai la Bulgarii din această provincie său și la celelalte națiuni?

— În această privință nu pot să-ți spun nimic. Nu cunosce, până astăzi, un proiect elaborat fiã de Turcia, fiã de vre-una din puteri.

— Credeți, că întrevederea din Abbazia a fost determinată de evenimentele din Peninsula balcanică? D-l Carp a binevoit să mă informeze, că d-vóstră a-ți pregătit întrevederea celor doi regi.

— Ódată cu încheerea convenției de comeróiu cu Grecia, s'a esprimit dorința, ca suveranii Greciei și României, cari nu avuseseră nici-odată ocaziunea să se întâlnească, să aibă de astă-dată un prilej de-a face mai de-aprópe cunoscință. Regele George a profitat cu multă curtenia de călătoria anuală pe care Majestatea Sa Regele Carol o face la Abbazia pentru a merge acolo să-l întâlnească.

Intrevederea între cei doi suverani completează în modul cel mai fericit atmosfera de prietenia creată de ambele state.

„Gotterhalte“ pe — „pământ maghiar“. O fóie maghiară scrie, că cu ocaziunea serbărilor gimnastice ale tinerimei școlare în Budapesta, arangiate la Rusalii, musica militară a cântat „Gotterhalte“ când sosi archiducele Iosif. Publicul „scandalizat“ nu și-a descoperit capul, numai un deputat independent s'a aflat, care cu capul descoperit sta la locul cel mai espus dinaintea cortului festiv. Acest deputat a fost — Bartha Miklos „Egyetértés“, reproducând notița amintitei foi, stă să-l facă pe Bartha „trădător“ și laudă pe Rutkay, care încă fiind de față, nu și-a luat pălăria din cap când se cânta „Gotterhalte“. — De altfel étă înó în un cas de „lealitate“. Luní la sférșitul concursului, când era să se depărteze archiducele Iosif, musica honveďescă a cântat „Gotterhalte“. Tinerimea școlară — kossuthistă și ea în felul său — voind să înnee sunetul musicei, a început să bată tobele și să sune trîmbițele, așa că, vorba lui „Bud. Hirlap“, „în acest sgomot infernal s'a pierdut cântecul străin pe pământ maghiar“.

Așa s'au ilustrat și caracterizat kossuthistii și tînăra generațiã maghiară crescută în era șovinismului wlassioian.

Congresul studentesc din Șemniț. În sărbătorile Rusaliilor gregoriane s'a ținut în Șemniț congresul studenților dela școlile superioare din Ungaria. N'a putut să treacă nici acest congres fără gălăgie. Studenții „liberali“ au ținut să se manifesteze cu totă tăria contra „reacționarilor“ și „clericalilor“ din Budapesta. La un banchet, din presera congresului, delegatul Hoffmann (Budapesta) a ținut un toast, provocând pe cei din provincie să se alăture la programul studenților naționali din Budapesta și să isgonescă din sineul lor elementele străine și cosmopolite, ér drept însemn al tinereții maghiare să primescă crucea. Atât li-a trebuit „liberarilor“, ca să înscezeze un tărăboiu teribil cu „abzug“-urii etc. Studenții „liberali“ din Cluși și Sarospatok au sărit din locurile lor și au declarat, că decă în decursul congresului se vor accentua tendențe „reacționare“, ei vor părăsi imediat Șemnițul. Studenții din Șemniț s'au alăturat celor din Cluși. Atacuri de felul acesta s'au repetat și în ședințele congresului. Mai mulți „liberali“ au căutat nod în papură, ca să discrediteze și îngrăsoă mișcarea creștinilor. În ședința de Luni cu majoritate de voturi s'a decis de a-se lua din mâna creștinilor redactarea organului oficial al societății studentesci. — Fôile semite ungresci saltă de bucurie, că la Șemniț a învins „liberalismul“ asupra „reacțiunii“.

Din străinătate.

Influența Austro-Ungariei în Balcani. Intr'o corespondență din Budapesta a lui „S. D. T.“, care se ocupă de expozeul conului Goluchowski, găsim cuprivire la influența politice Austro-Ungariei în Balcani unele păreri, cari nu concordează de loc cu părerile emise de d. P. P. Carp și de fostul său coleg în ministeriu, în convorbirea, ce a avut-o c'un diarist și despre care raportăm mai sus.

Privind lucrurile mai de aproape — se dice în acea scrisoare — Austro-Ungaria n'a secretat laur cu politica sa pe Peninsula balcanică nici în anul trecut. Vađa și influența ei la statele de acolo sunt neînsemnate. Conte Goluchowski se provocă, ce-i drept, cu mândria la opera sa artificială diplomatică, la „buna înțelegere“ cu Rusia din Aprilie 1897, dér el însuși trebuie să mărturisescă, că această înțelegere nu e nici decum suficientă pentru toate cașurile. Era mai bine să fi spus de-adreptul, că această „înțelegere“ ni-a folosit foarte puțin în Bulgaria, căci nu în urma influenței Austro-Ungariei, ci în urma celei a Rusiei guvernul bulgar a desfășurat orecare energie în contra comitetului revoluționar macedonean. „Înțelegerea“ cu Rusia n'a putut feri Austro-Ungaria de blam în Serbia. Căsătoria regelui Alexandru și cele ce au urmat după ea, au fost pentru Austro-Ungaria cea mai penibilă surprindere, pentru Rusia însă cea mai cunoscută istorie, la care au conlucrat factori rusesci.

Influența Austro-Ungariei n'a fost în stare nici măcar în România, care este atât de amică triplei alianțe, să susțină ministerul amic Carp față cu năvala, ce au dat-o contra lui vechii conservator. În Albania se face propagandă pentru planurile de anexiune italiană. Ministrul n'a avut pentru acesta nici un cuvânt, dér nici delegații noștri.

Conchide în fine din toate, că politica orientală a contelui Goluchowski, pentru în teresele vitale ale Austro-Ungariei și pentru poziția ei de putere nu e nici decum așa de neescepționabilă și laudabilă, cum vré să o prezente comisiunea delegațiunii ungare prin votul ei de încredere neconșionat.

Muntegru—regat? Diarul „Piccolo“ din Triest primesc din Roma o șcire telegrafică pe cât de interesantă, pe atât și de fustastică. Dice anume, că la cas decă regina Italiei va nasce fecior, principatul Muntegru va fi proclamat regat cu ajutorul Italiei și Rusiei.

Jubileul consiliului de stat rusesc. Dilele trecute consiliul de stat rusesc

și-a serbat aniversarea de o sută de ani. Din incidental acesta Țarul Nicolae a adresat corpului superior legislativ rusesco o scrisoare conșionând declarațiunii importante, cari pot fi considerate ca un fel de program al viitorei acțiuni a consiliului. După schițarea trecutului și misiunii consiliului de stat, scrisoarea dice: „Neuitată va rămâne participarea consiliului de stat la toate faptele, cari au făcut mare Rusia și au întărit cetățenimea. Și în viitor consiliul de stat va fi condus în activitatea sa de iubirea de patriă, de respectul basat pe drept și dreptate, de îngrijirea necurmată a binelui poporului și de păstrarea fidelă a baselor vechi forme de stat“. Din ultimele cuvinte ale scrisorii reiese clar, că aceia, cari în timpul mai nou au sperat, că se va introduce în Rusia regimul constituțional, au sperat în zadar.

Pressa englesă și rășboiul. Pressa englesă începe érăși a critica aspru și a condamna conducerea armatei englese în rășboiul din Africa sudică. „Westminster Gazette“ dice, că scirile, ce sosesc din Africa sudică nu dau o ogindă clară a situațiunii, fiind-că lumea ia cunoscință din sorginte neoficială despre ciocniri, pe cari din parte oficială nu le-ar cunoscce nici când. După-ce fôia englesă avisază la câteva ciocniri cu rezultat nefavorabil pentru Englesi, continuă așa: Periodul de acum este cât se pôte de critic. Său că rășboiul trebuie încheiat înainte de a sfârși ierna, său trebuie să fim gata la o campanie lungă și ușigură. S'a sperat, că Burii vor rămâne liniștiți până când ierba e uscată; couchișd însd din agilitatea lor dovedită în colonia Capului, speranța aceasta e zădărnicoită. În astfel de împrejurări putem pretinde dela guvern să declare franc, ce s'a întâmplat aevă în lunile din urmă?

Erica Sultanului de atentate. Atât măsura contra poștelor ștreine, al cărei adevărat scop după credința generală n'a fost altul decât confiscarea corespondenței tinerilor Turci, cât și alte câte-va luate în urmă, arată spaima de care e stăpănit Sultanul.

Așa, între altele, cuvintele unei franceze rostite în ziua mergerei Sultanului la geamie — în așdul ofișerului însărcinat cu supravegherea străinilor ce asistă la această ceremonie cum că „din chioșcul destinat străinilor, un anarhist ar puté opera cu siguranță“, și sosirea anunțată cam în acelaș timp a unui turist italian, au fost de ajuns pentru-ca Sultanul să ordone dărmarrea chioșcului, care a și dispărut în 24 de ore. Ér acum de curând marele măestru de ceremonii al Curții a anunțat ambasadele, că numai ambasadorii vor fi admiși în salonul anume destinat spre a privi ceremonia, și nimeni altul, decât persoanele ce ar fi fost primite prealabil în audiență de către Sultan, și că prin urmare ambasadele să nu mai recomande în viitor pe nimeni, căci nu va fi admis.

Alegerea de director în Năsăud.

Năsăud, la 27 Maiu 1901.

Cestiunea directoratului dela gimnasiul nostru a ajuns de nou înaintea comisiunii administratôre a fondurilor noastre grănițeresci, ca unicul for competent a alege director la gimnasiul nostru, conform statutelor în vigore la noi.

Nefind aprobat din partea ministrului de culte și instrucțiune publică d-l profesor Virgil Șotropa, comisia fondurilor a fost silită să procedă la o nouă alegere. Drept aceea în ședința ei ținută în 24 Maiu n. a ales de director al gimnasiului nostru pe d-l profesor Emil Domide. De toți au concurat 6 profesori, dintre cari 5 dela gimnasiul nostru, ér 1 (nul) dela un alt gimnasiu românesc.

Alegerea a produs mulțumire, după-ce d-l Emil Domide, deși abia de câțiva ani funcționează ca profesor la gimnasiul nostru, totuși prin zelul și munca sa neobșită a câștigat simpatiile tuturor ômenilor de bine din ținutul nostru. Ne bucurăm mult, că comisia fondurilor cu alegerea d-lui

Emil Domide a dat o soluțiune cât se pôte pôte mai mulțumitôre cestii directoratului... X.

SCIRILE DILEI.

— 17 (30) Maiu.

Șeful statului major-general, baron Beck, dimpreună cu suita sa își va începe călătoria în 2 Iunie st. n., și ea va dura până la 26 Iunie. Din Viena generalul baron Beck va călători direct la Alba-Iulia.

Regina Wilhelmina în Berlin. Tinera și frumoșă Regina a Olandei a plecat șeptemăna acesta la Berlin dimpreună cu soțul său princiar. Ei sosesc așl la Potsdam, ér mâne înainte de amiași vor sosi în Berlin. Visita n'are caracter politic.

Cântăreța română Teodorini. Marele diar parisian „Le Gaulois“ șcrie: „Marele cântăreță română, Elena Teodorini va da concursul său la reprezentațiunea pe care d-l Albert Carréo o organizează la opera comică în beneficiul d-nei văduve Pușkin și a copiilor săi. E pentru prima ôra când se va așl la Paris d-na Teodorini, care a creat cu strălucite succese în Italia, Spania, Portugalia și America de sud majoritatea operilor măsșrilor noștri moderni: Heroliade, Cid, Gioconda, Mephistofel de Boito, Carment etc. etc. Reprezentațiunea se va da dela 15 Iunie și d-na Teodorini va cânta în franțuzesc, „Navareza“, un rol pe care Massenet, care admiră talentul său, se pare că l'a scris pentru ea.“

Defraudare. Alaltăeri s'a întâmplat o mare defraudare la posta din Budapesta. Un curier postal incredințat cu împărțirea mandatelor și a espistolelor cu bani, a defraudat 40,000 corone. Făptuitorul a dispărut, lăsând în urmă-i pe soția sa cu 5 copilași.

Întârzierea vegetațiunii. Cetim în „Gazeta Săteanului“: „Întârzierea suferită de vegetațiunea diferitelor cereale e destul de mare p'alocurea. Deși rădășcinile cresc bine în pământ, dér părțile dinafară ou umeșdela ce e în pământ nu înaintază cum s'ar cădea. Vânturile reci mai vërtoș sunt de vină. Și decă sunt grâne, unde se ascund și dropiile în ele, altele sunt mai mici. Lipsă de vânt, căldură și ploa devom avé în Maiu (st. v.) și cele mai ordinare grâne vor puté da recolte rentabile. Dér decă în România, porumburile și meiurile sunt mai mult în întârziere, în occidentul Europei d'abia s'au sémănat ôzele, ovșurile și grânele de vară, cu cari s'au înlocuit atâtea sémănaturi stricate de tomnă. Pretutindenți se doresce căldura. Țările importatôre din Europa, vor avé, de sigur, mari nevoi de cerealele române, cum nici rezervele nu vor fi mari la vară. Decă avem totă nădejdea în o recoltă frumoșă și în prețuri rentabile pentru viitoră noastră recoltă.“

Și, pôte o seriă de ani buni agricoli, va avé România, și cine șcie, decă nu ne va veni în folos realizarea problemei economice a uniunii vamale între Germania și Austria, pe care o dorosc atâtea cei mai moderași Germani din Cisleithania. Cu acest „Zollverein“, care va uni, posibil cu timpul și politicesce, nu numai economicesce, imperiul german de cel austriac, România e în atingere prin Bucovina. Prin Bucovina, decă nu prin Ungaria, — care cu timpul va înceta d'a avé monopolul hrănirii orașelor mari din Austria — pôte vom puté espota și vite și cereale cum și celalalte produse ale nostre, când nu se va mai ține de cătră Austria atâtea șocotélă de toate gusturile Ungariei...“

Aventura unui ofișer. O aventură foarte interesantă s'a întâmplat dillele aceste, șcrie „Szegedi Napló“, într'un cupeu de ol. I a trenului ce mergea dela Zombor spre Teresiopol. În cupeu ședea un domn bătrân, cetind dintr'o carte. La o gară un locotenent de husari întră în cupeu fluărând, își deslegă sabia și se trânti pe canapea. Pe bătrânul ôșpe îl surprinse purtarea acesta și protestă mai mult în sine încet. Atunei ofișerul șbieră cătră bătrân:

„Așl d-ta, pôte că ești un dască, de ții aici predică? Ține-o pentru d-ta“. Bătrânul îi răspunde: „Vești, d-le locotenent, cu astfel de purtare v'ați făcut d-vôștră ofișerii antipatici și urgisiți față de public și ostășime“. — „Destul, își mulțamesc de-o astfel predică, mai mult nu sufer nici o vorbă, din contră...“ Bătrânul sculându-se, dice: „D-le locotenent, ia spre șciință, că eu sunt I. S. inspektor superior de gendarmerie și vice mareșal. Ofișerul ca trăsniț își ceru șcuse. Ofișerul superior îi mai țină o predică și ceru husarului adresa.“

Revoluționarii turci. Pe basa unui mandat de arestare, venit direct dela Ylitz-Kiosc, valiul a dispus arestarea următôrelor persoane, asupra cărora planază grave bănueli, că ar fi în complicitate ou revoluționarii bulgari din localitate: Ibrahim Effendi, comisar polițienesc al gării Salonice, și Arif Effendi, comisar polițienesc al orașului Salonice. Numiții funcționari au și fost espediați sub escortă la Constantinopole.

Môrte din cauza unei penițe de scris. Un cas tragic s'a întâmplat dillele aceste în claustrul călugăriștelor din Teresiopol. O fetiță de clasa a doua s'a înșpat cu o peniță ruginită în deget. Scurt timp după acesta fetița a simșit dureri mari și în scurt inveninarea sângelui a progresat așa de mult, încât nu i-s'a mai putut da nici un ajutor medical, și astfel după chinuri grozave fetița a murit.

Invierea unui mort. Un cas interesant de readucere la viață, care va atrage atenția ômenilor de șciință, s'a întâmplat mașinistului Frantz Wurm, dela uzina luminei electrice din Iași. Din nebăgare de sémă Wurm a atins cu mâna șirma de contact încărcată cu 1000 volți electricei. Mașinistul a cășut ca trăsniț la pământ. Ajutôrele celor de față au rămăș zadarnice. Toți erau convinși, că Wurm a murit. Peste 10 minute sosind un mecauc dela numita uzină, desbracă iute pe Wurm și-l aruncă într'o cadă cu apă rece, făcându-i tăeturii pe spate, cu un briciu. Tocmai peste o jumătate de ôra Wurm încapă să dea șemne de viață. Se speră, că inviatal va fi în curând pe deplin restabilit.

Proces pentru farmece. La dômna Ecaterina Rothak în Craiova strada Liceului, era o chiriașă anume C. Popovici, croitoră, care își făuse planul, ca prin farmece să înlăture pe bătrâna menageră Rothak. Causa?... Era, că datora manageriei pentru locuință și întreținere suma de 480 lei, și pe cari n'ar fi vrut să-i mai plătescă; tot-deodată voia, ca să-și mai însușescă și diferite obiecte, cari nu erau ale ei. Tôte aceste planuri criminale au eșit la lumina dillei, grația unei sorisori gășite, trimisă de cătră sora Catișei Popovici din Transilvania, și în care îi șcria, că-i trimite nisce prafuri de afumat și alte lucruri, pentru-ca să o omóre pe bătrâna; de-asemeni o povățuia, ca să nu țină nici una din lucruri la ea în odaia, căci e periculos. S'a mai așat, că ea făcea farmece mai multor chiriași, precum că și furase o cheie dela odaia manageriei pentru a fura scrisoarea, care o deunța și pe care o șoia în mâna dômnei Rothak. Scrisoarea a fost înaintată prefecturii, ér Catișă Popovici dată în judecată. O mulțime de curiosi așteptă cu nerăbdare desbaterile acestui proces, care promise a fi interesant.

Scăderea prețului petrolului. Prețul petrolului șcade încet, dér continu mai ales se observă scăderea pe țergul rus. La Baku, locul de producțiune, s'a notat prețul pudului la începutul lui Ianuarie cu 14 kop., la începutul lui Februarie 12¼ kop., la începutul lui Martie 9½ kop. și la începutul lui Aprilie abia 8½ kop. Așl prețul pudului a scășut la 6 kop. Scăderea se datoresce în mare parte creșterii producțiunii. Pe când în Ianuarie 1900 s'a produs 43.4 milioane puduri, în anul acesta aceeași lună, s'a ridicat producția la 51.6 milioane puduri și în Martie la 57.7 milioane. Depozitele de petrol au mers și ele

crecând. În luna Martie erau în deposit 263 milioane puduri, față de 142 milioane din Februarie și 122 milioane din Ianuarie. Cercurile comercianților de petrol rus atribue scăderea prețului relei circulației a celei ferate transcaucasiane. La New-York prețul a scăzut la 7,90 censt, adică cu 0,50 cts față de prețul dela începutul lunii Maiu, cu 0,80 cts. față de prețul din Aprilie și cu 1,10 cts. față de cel din Martie.

Ciuma. După cum spun scirile oficiale din Londra, în 19 l. c. s'au îmbolnăvit acolo de ciumă doi soldați, cari au sosit în Londra din garnisona Mafeking.

Maial. Casina română din Poiana, va aranja un maial Marți, a treia zi de Rusali (22 Maiu 1901 st. v.). Invitări speciale nu se fac. La cas de timp nefavorabil ținererea maialului se va amâna pe Duminică viitoare (27 Maiu 1901 st. v.) — *Comitetul arangiator.*

Dela poliția din loc primim următoarele: Mâne, Vineri, în 31 n. c. rezervistii regimentului de infanterie Nr. 2 din loc vor ține deprinderi de tir cu glonțe aspre în Poiana. Se atrage deci atențiunea publicului, că umblarea prin ținutul acela e strict interzisă pe timpul exercițiilor.

O producțiune împrenată cu joc se va aranja la 21 Maiu (3 Iunie) 1901 în hotelul „Central“ din Brad. Venitul e destinat pentru: „masa studenților“ dela gimnaziul român gr. or. din Brad. Prețul de intrare: Loc I 1 fl. locul II. 80 cr. Part. 50 cr. Începutul la 7½ ore seara.

Program: 1. „Baba și moșnegul“, cor mixt de Musicesou, executat de corul gimnaziului. „Dis-a badea“, „Hora junilor“ esec. de corul gimnaziului. 3. „Lugojana“, de Vidu, esec de corul gimnaziului. 4. „Un om buclucaș“, comedia localizată de M. Baiulescu. După producțiune joc.

Note și discusiuni.

Érași „insurare“.

(Răspuns d-lui S. Pușcariu.)

(Continuare.)

Nu ne rămâne decât, decât a recunoșce în substantivul surată sufesul -at, resp. -ată cu a doua funcțiune a sa, și anume ca sufes participial pentru verbele de conj. I în -a.

Substantivul surată, deci, ast-fel analizat nu poate fi decât participiul feminin substantivat al unui verb *surare (din soră), având ca sens original etimologic: aceea, care s'a făcut soră cu cine-va.

Substantivizarea participiilor în limba română, și mai ales în vechea limbă românească, e ceva foarte obișnuit. În același chip ni-se prezintă fenomenul deja în limba latină.

Substantivizarea adjectivelor și în legătură a participiilor adjectivale [mai ales part. perf. pas.] se întâmplă în limba latină pe două căi: sau prin aceea, că o noțiune, fie personală fie obiectivă, e trecută în mod inconștient în categoria unei idei generale superioare, sau prin omiterea eliptică a substantivului de regulă concret de lângă adjectivul atributiv*).

Exemple de participii substantivate în l. latină sunt pentru toate trei genurile:

a) masculine: *legatus* [delegat, s. subcomandant], *natus* [fiu], păstrat și în limba românească sub forma *nat* etc.

b) feminine [de regulă abstracte]: *repulsa* [cădere la o alegere]; *offensa* [ură, ofensă, vătămare]; *deprensa* [genus militaris animadversionis, castigatione maior, ignominia minor, Paul. Fest. 50, 30 Th.] etc.

De aceste feminine abstracte trebuie distins femininele concrete, născute prin elipsă, ca d. e. *torta* [so. placenta], turtă; *expensa* [sc. pecunia], spese etc. O listă completă a acestor substantive participiale eliptice se vede la *Rönsch*, Collect. 195.

c) neutre: *lectum* [și *lectus*], pat; *lectum* acoperis; *fatum*, destin, ursită etc.

Usul acesta latin de substantivare al participiilor masculine ca și feminine, s'a perpetuat în toate limbile și așa și în limba

românească, care mai ales în stadiul său mai vechiu cunoscut ofere un contingent cu mult mai bogat de participii substantivate, decât graiul de azi. Pentru ambele genuri am reprodus deja în notița mea anterioară o sumă de exemple din Principiile de limbă ale lui Cipariu [pg. 208—213]: a) masculine resp. neutre: *ajunatul*, *aparatul*, *apropiatul*, *intratul*, *luminatul*, *născutul*, *sărutul* etc. b) feminine: *ascunsa*, *inceputa*, *lăsată*, *născută*, *păscută*, *soiuta*, *nesciută*.

Din graiul de azi voi analiza numai două analogii caracteristice pentru modul de formațiune al substantivului surată, și anume substantivele: *băiată* [băiat] și *bucată*.

Ce sunt substantivele băiat și băiată după originea lor? E mai presus de orice îndoială, că ambele forme, cea masculină ca și cea feminină, nu pot fi decât participii substantivate ale verbului *băiez*, *băiare* [dela baie], = spăl, scald, având sensul fundamental de cel scaldat, spălat, resp. cea scaldată, spălată, așa cum se întâmplă cu copiii mici, cari trebuie să băieți în baie, sau băiță, precum se mai dice.

Verbul simplu *băiare*, care a servit ca basă de formațiune substantivelor băiat și băiată, rar se mai aude astăzi.

Azi nu se mai aude decât mai numai forma compusă *îmbăiere*, deși dialectal obține sporadic mai ales în Transilvania și forma simplă *băiez*:

De când, maică, m'ai băiat
Cu amar m'ai blăstemat,
Cu nările cătră sora
Să trăesc cu supărare,
Cu mâinile cătră lună
Să n'am nici o voie bună.

(I. B. pg. 183)

séu

Mândră maic'am mai avut.
Copil mândru m'ai făcut,
M'a băiat cu floră de munte....

În limba veche românească încă se regăsece forma *băiez*: Varlaam, Cazania 1643, II f. 108 a: *rôgă pre fiul tău ce l'ai băiat și l'ai înfășat și l'ai aplectat, se ne agiute [= spălat, scaldat], apud Hașdeu. Etm. s. v. băiat.*

Avem deci pentru stadiul de azi al limbei române raporturile *băiare*: *băiat*[d], ca substantiv, și *îmbăiere*: *îmbăiat*[d], ca participiu.

Același raport trebuie să-l admitem și pentru substantivul *bucată*: **bucare*: *bucată*, ca substantiv și *înbucare*: *înbucată*, ca participiu.

Tot cu ocaziunea discusiunii asupra substantivului surată din notița mea anterioară, am relevat aparițiunea destul de interesantă, că mai toate verbele de azi de conj. I compuse cu prepozițiunea în, în vechea limbă românească obvin foarte des ca verbe simple fără prep. în. Așa cetim *împlare*, *tîmpinare*, *spăimântare* etc. paralel cu *în-împlare*, *în-tîmpinare*, *în-spăimântare* etc.

Pornind din acest us, ce ni-l prezintă vechea limbă românească, paralel cu compozițiunea *în-bucare* trebuie să admitem pentru stadiile mai vechi ale limbei române și o formă simplă fără „în“: **bucare*, formă care a trebuit să dea naștere participiului feminin *bucată*, întrebunțat azi numai ca substantiv. Că de fapt a trebuit să existe odată în limba română forma simplă **bucare*, o dovedește și substantivul *bucătură*, care încă nu poate fi decât o formațiune cu sufesul -ură dintr'un participiu **bucat*. [compară: fiertură din fiert, beutură din beut, friptură din fript, arsură din ars etc]

Abstrăgând de faptul, că și celelalte limbi romane cunosc formațiuni correspunzătoare substantivului române *bucată*, ca ital. *bocata*, span. *bocata*, fr. *bouchée* etc., uii romanizări admit chiar un prototip latin verbal **bucare* [a umplea, a infunda gura, bucle (bucca)] trecut și în limba franceză sub forma *boucher* (astup, infun), cf. *Körting*, Lat.-rom. Wörterbuch, 1901 sub nr. 1620.

După această interpretare, singură admisibilă, *bucată* după sensul său etimologic este ceea-ce se *înbucă*, se bagă în buoi, în gură, întocmai ca și *băiată*, o copilă, care se *îmbăiează*, se bagă în baie.

În consecință deci *surată* va fi aceea, care s'a făcut, s'a prins soră cu cine-va, reducându-se ca formațiune etimologică la participiul feminin **surată* al verbului **surare*, forma simplă a compozițiunii *în-surare*. Avem deci érași raportul: **surare*: *surată*, ca substantiv și *insurare*: *insurată*, ca participiu.

Nu e acesta un argument destul de elocvent și pentru admiterea substantivului soră ca etimon al compozițiunii verbale *în-surare*? Deci încă odată ca *concluziune finală*: *insurată* ca formă, cât și ca sens, e o compozițiune *denominativă* din *în*+*soră*, întocmai ca și *înbăiere* din *în*+*baie*, *înbucare* din *în*+*bucă*.

Încă o clarificare înainte de-a încheia.

M. Lübke în a sa gramatică a limbilor romane II, pag. 526, mai stă la îndoială asupra genului și numărului formelor participiale latine *substantivate* cu timpul, ca *collecta* [colectă], *defensa* [apărare], *expensa* [spese], *remissa* [ertare] etc., considerându-le însă totuși în fine ca singulare de genul feminin [și nu plurale de genul neutru]. Lucrul e foarte ușor de constatat, de-oare-ce la toți scriitorii latini, mai ales scriitorii eclesiastici, la cari obvin astfel de forme, cuvintele sunt întrebunțate ca feminine singulare. Forma feminină a lor se explică ca formă eliptică a unui substantiv feminin omis. Așa d. e. la *collecta* se poate subînțelege a) *pecunia*=contribuțiune în bani la un ospăț comun, picnic cum am dice azi [quoniam collectam a convivis exigit, Cic. de or. 2, 233 [Varr. L. L. 6.66], séu colectă pentru ajutorarea celor lipsiți, Hier. ep. 120, 4; Vulg. 1 Cor. 16, 1. b) *contio*=adunare, întrunire de rugăciune, Hier. ep. 108, no. 19. Vulg. Levi. 23, 36.—*Expensa* sc. pecunia, spese, cheltuială. Claud. laud. Stil. 2, 145. Vulg. 3 regg. 9, 15 și 4 regg. 12, 312.—*Defensa* sc. cauza, apărare, Tert. adv., Marc. 2, 18 in.—*Remissa* [sc. multa s. poena] foarte usitat la scriitorii eclesiastici etc. etc.

Formațiuni de acestea eliptice au servit apoi ca prototip și pentru alte formațiuni analogice, ce le regăsim în limbile romane. S'a folosit ca substantiv participiul feminin și acolo unde nu se mai putea subînțelege un substantiv concret. E de observat însă, că sensul acestor substantive participiale cu timpul s'a generalizat cu totul, într-o măsură și-au pierdut atât sensul perfectiv, cât și nuanța pasivă de sens. (M. Lübke, l. c.)

În chipul acesta substantivizarea participiilor feminine devine un mijloc însemnat în limbile romane pentru formațiuni noi de substantive. Astfel avem românește *mulțămii*, *judecată* etc. etc. *Inghetată* e probabil formațiune după modelul formei ital. *ghiacciata*; *er vădută* nu e decât o etimologizare populară din neologismul *visită*.

Ca un caz special și de sine stătător al sufesului participial feminin -ta, resp. -ata al verbelor de conj. I consideră Meyer Lübke (op. c. II, pag. 527) sufesul Meyer -ata, care desfășându-se cu totul de verbe, se alătură de dreptul la *substantive*, indicând ceea-ce este cuprins, séu atins de noțiunea exprimată în verb. Așa d. e. ital. *annata*, restimpul cuprins într'un an; *coltellata*: ceea-ce e atins cu cuțitul, tăietură cu cuțitul; *bocata*, ceea-ce se poate cuprinde în gură, *bucată*. Exemple pentru limba românească M. L. nu cunoșce nici unul, și după a mea părere formațiuni de această natură nici nu există. *Bucată*, care correspunde esec. ca formă și ca sens, formei ital. *bocata* etc., din punctul de vedere al limbei românești nu poate fi analizat, decât numai ca formă participială dintr'un verb **bucare*, și nu din substantivul *bucă*. Probabil deci, că și formele correspunzătoare romane trebuie astfel explicate.

Chiar băgând *bucata* românească într'o categorie cu *bocata* limbei italiene, după explicarea lui M. L., *bucată*, ca formațiune, ar sta fără păreche în limba română, căci surată ca sens și formațiune e imposibil de analizat ca **sur(d)+ata*, și e probabil, că d-l Pușcariu când dicea, că sufesul -at, -ată, e cu mult mai frecuent în limba română, se va fi ougetat tocmai la cazurile relevate de M. L. După d-l Pușcariu deci probabil analiza lui *surată* ar fi tocmai absurdul **sur(d)+ata*.

După a mea convingere deci substantivul *surată* nu poate fi o formațiune din substantivul soră cu sufesul -ata, neunoscut în sensul acesta în limba românească ca sufes special; *surată* este participiul feminin al verbului **surare* (derivat din soră), întocmai precum *băiată* este participiul feminin al verbului *băiare* (derivat din baie). Decă forma **surare* pretinde necondiționat ca etimon substantivul soră, tot substantivul soră trebuie admis ca element constitutiv și al compozițiunii *în-surare*, întocmai precum *în-băiere* se reduce la substantivul *baie*, ca și forma simplă *băiare*.

Concluziunea generală din toate cele dezvoltate până acum reese de sine: înțelesul ca și forma necesită analiza verbului *insurare* ca compozițiune din *în*+*soră*. O repet această încă odată, pentru că etimologia lui d' Ovidio și Morosi, recomandată de d-l Pușcariu pentru *insurare* din **în-uxorare*, am considerat-o a priori inadmisibilă. Ca încheiere deci voi arăta și netemeinicia unei astfel de ipoteze etimologice.

(Finea va urma.)

N. Sulică.

SCIRI ULTIME.

Foen, 29 Maiu séra. (Telegr. part. a „Gaz. Trans.“) Azi la 10 ore înainte de amiază s'a săvârșit cu mare pompă ceremonia *înmormântării neuitatului Eugeniu de Mocsonyi*, la care au luat parte toți membrii ilustrei familii și numeroși bărbați marcanți români din Arad, Timișoara și Lugoj. Societatea „Petru Maior“, a universitarilor români din Budapesta, a fost reprezentată la înmormântare printr'o deputațiune.

Bruxella, 29 Maiu. După cum anunță „*Petit Bleu*“, în Haga a sosit o scire telegrafică spunând, că în 2 Maiu la *Kalkhuvel*, în împrejurimea Pretoriei, Burii comandați de *Beyer* și *Breitenbach* au bătut pe Englesi. Din aceștia au căzut 49, au fost răniți 159 și 600 făcuți prizonieri. Burii s'au fi mai luat dela Englesi și 6 tunuri.

Londra, 29 Maiu. Lui „Standard“ i-se scrie din Tiencin, că în toate districtele în cari nu se află trupe străine, Boxerii încep să se miște érași. — 4000 răsculați chineși din Kvaiciau au năvălit în Seciuan, unde împrăștiie terore.

Peking, 29 Maiu. Cercurile diplomatice atribue o mare însemnătate edictului imperial adresat lui Li-Hung-Ciang și prințul Cing, prin care le dă ordin să grăbescă negocierile de pace, pentru a înlesni reînăpoierea curții la Peking și a asigura retragerea trupelor străine.

DIVERSE.

Influența lunii. *Maupassant* a spus cu drept cuvânt, că rațele lunii sunt cu mult mai periculoase, decât ale sóselui. Chiar poporul nostru are expresiunea de „lunatic“ nu numai pentru cei cărora li-se dice somnambul, ci și pentru cei cari sunt cam zăpăciți la minte. Ce influență are luna asupra unui individ? Mai întâi de toate e acea liniște absolută ce înveluesce totul e lumina aceea palidă, care schimbă contururile lucrurilor, le deformează, le măresce. Cugetarea se anihilază cu încetul, séu îți pleacă departe, departe de pământ. Decă ești o neobosită corespondentă te apucă să scrii palavre, decă ești poet scrii versuri; decă ești om cu minte te culci mai liniștit ca nici-odată. Mai e însă la mijloc și starea sufletescă în care te afli, în momentul când lumina magică a lunii învelue pământul. Cel mai fericit însă din toți contemplatorii frumóselor, este astronomul. Pentru el poeticul astru e la o distanță de 96 mii leghe departe de pământ, lumina ce ne farmecă atât de mult, el știe că luna o primesce dela sora. Mai știe de asemenea, că sormana lună e un astru mort, pe care viața e cu totul stinsă. E frig de morțe acolo, e pustiu și trist, e liniște de veci. Jos pe pământ însă e adevărata viață, aci se uresece, séu se iubesece, aci se agită atâtea ființe, de multe ori fără să știe nici ele pentru ce, dér e viață, e fericire. De prisos caută gândul nostru să sondeze înfinitul, suntem prea mici, prea neînsemnați, locul nostru e pe pământ, nu în haos, și acel ce visază prea mult e pierdut pentru viața de aci, e „lunatic“, după cum i-ar dice poporul în înalta lui înțelepciune. — („Ap. Naț.“)

Literatură.

Viața și operele lui Andrei Mureșianu, studiu istoric-literar de Ioan Rațiu, prof. ord. la preparandia din Blăși. Prețul 2 cor. plus porto 10 bani. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparandial din Blăși.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Traian H. Pop.

* În detaliu se vede Dr. Ivan v. Müller, Handbuch d. klass. Altertumswissenschaft. II B. hiech. u. lat. Sprachwissenschaft. pg. 535—538.

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov, se pot procura următoarele cărți:

(La cărțile aici înșirate este a se mai adauge, pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandare.)

Cărți pentru comercianți și funcționari de bancă:

Introducere în contabilitate și contabilitatea în partidă simplă, de I. C. Panțu. O carte bună pentru a învăța cu ușurință contabilitatea. Pagini I—VIII + 213. Prețul 2 cor. (+ 20 b. p.)

„Curs complet de corespondența comercială“ de I. C. Panțu. Conține modele de circulare, scrisori de informațiuni, recomandări și acreditive; scrisori în comerțul cu mărfuri, comisiune și espedițiune; cesiuni cambiale, afaceri cu efecte, monede, cupoane etc. Prețul 3 cor. 20 b. (+ 20 b. p.)

Un capitol din Contabilitatea duală de I. C. Panțu. Tracteză principiile contabilității duple ilustrate cu diferite exemple. Prețul 1 cor. (+ 10 b. p.)

Al doilea capitol din contabilitatea duală, de I. C. Panțu. Acestă broșură conține: afacerile de credit cambial și afacerile de bancă. Prețul broș. 2 coroane (+ 10 bani porto).

Procent, Promil, Interese și Teoria conturilor curente de I. C. Panțu. Arată calcularea intereselor pe ani, pe luni și pe zile într'un mod practic; sunt mai multe exemple explicate amănunțit. Prețul 80 b. (+ 10 b. porto.)

Ideii fundamentale în economia politică de Ioan Socaciu, vechi profesor la școlile com. r. din Brașov. Prețul cor. 1.30 (plus 20 b. porto.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 29 Maiu. n. 1901.

Renta ung. de aur 4%	117.45
Renta de coroane ung. 4%	92.80
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	120.75
Impr. căil. fer. ung. în argint. 4 1/2%	100.10
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	119.—
Bonuri rurale ungare 4%	92.10
Bonuri rurale croate-slavone	93.10
Impr. ung. cu premii	174.25
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	142.25
Renta de argint austr.	98.40

Renta de hârtie austr.	98.10
Renta de aur austr.	17.75
Losuri din 1860.	140.—
Acții de-ale Băncii austro-ungară	16.71
Acții de-ale Băncii ung. de credit.	695.—
Acții de-ale Băncii austr. de credit.	698.75
Napoleoniori.	19.09
Mărci imperiale germane	117.50
London vista.	240.45
Paris vista.	95.47 1/2
Rente de coroane austr. 4%	97.25
Note italiene	90.55

Cursul pieței Brașov.

Din 30 Maiu. 1901.

Bancnota rom. Cump.	18.64	Vënd.	18.68
Argint român. Cump.	18.20	Vënd.	18.24
Napoleoniori. Cump.	19.—	Vënd.	19.09
Gaibeni Cump.	11.30	Vënd.	11.40
Ruble Rusesce Cump.	127.—	Vënd.	2.57
Mărci germane Cump.	58.50	Vënd.	23.65
Lire turcesce Cump.	21.50	Vënd.	21.54
Scris. fonc. Albina 5%	200.—	Vënd.	202.—

Nr. 2823—1901.

PUBLICAȚIUNE.

Muscându-se în 21 Maiu a. c. mai mulți indiviți de un câne turbat, se dispune, în sensul § 68 al art. de lege VII din 1888, începând cu ziua de astăzi pe întreg teritoriul orășenesc o contumație de câni de pentru 40 de zile; observându-se totdeodată, cumcă câinii provăduți în sensul § 6 al statutului de câni cu botniță, au de a fi conduși afară de acăsta de frânghie, pe când câinii de curte sunt de a-se ține legați.

Nemăntinerea acestei publicațiunii se pedepsește conform §-lui 154 pct. i) al art de lege VII din 1888 cu o pedepsă până la 200 cor. pe când câinii, cari umblă liberi pe stradă se vor ucide în sensul §-lui 188 al ordinațiunii ministeriale pentru esecutarea amintitei legi, de călăul orășenesc.

Brașov, în 21 Maiu 1901.

3—3 (155) *Căpitanatul orășenesc.*

APELE cele mai feruginifere **BĂILE** cele mai renumite de nămol ale continentului **hidroterapia** cea mai rațională în Ostul Europei la confluența **Dornei și Bistriței**, într'o vale plăcută a Carpaților Bucovineni, încunjurată de păduri conifere, în pitorescul treiunghiū între Ardeal, România și Bucovina

„DORNA“ în Bucovina,

la gara „Valea Putnei,“ deocamdată, ultima stație a căii ferate secundare **Hatna — Campulung — Dorna** (2 ore depărtare de a Dorna) se află birje la sosirea fiecărui tren.

Durata sezonului dela 1 Iunie — 30 Sept. st. n.

În monumentul stabiliment de băi se aplică sistemele cele mai moderne. **Serviciul hidroterapiei se află în mâinile unui personal bine scoliț, din clinica prof. Winternitz.**

Cure dietetice: de zăr și de lapte.

PALATUL de CURĂ (Curhaus) cuprinde un Restaurant cu saloane elegante de mâncare, o Cafenea și saloane de lectură, musică, biliard și pentru diverse jocuri.

Afară de numeroase lozuințe și Oteluri private, mai stau la dispoziția publicului și **doce oteluri cu 71 camere și apartamente, confortabile, pentru prețuri moderate, cari aparțin stabilimentului de cură.**

Apaducte din izvorele Munților.

Canalisație. Lumină electrică în efectuare.

Succese splendide între altele: la bôle de inimă, după sistemul dela Nauheim, cu băi acid-carbonice și la arteriosclerosă cu băi de nămol.

Informațiuni și prospecte se dau la dorință gratis și franco de cătră Administrația c. r. a stabilimentului de cură.

La comande se rezervă camere în otelurile de cură și se pot procura și birje la gara din Valea-Putnei.

La întrebări de specialitate medicală, răspunde medicul stabilimentului de băi cons. imp. **Dr. Artur Löbel.**

Șese medici sunt în loc, cari vorbesc românește.

Apele alcaline din sursa „Ludwig quelle“ aprobate ca beutura dietetică și bună de amestecat cu vin și sirop, aplicate și la diverse afecțiuni catarale, se pot comanda la **Administrația c. r. a stabilimentului de cură.**

În lunile Iunie și Septemvre prețurile reduse pentru băi și odăi.

1—10 (163) **Administrația c. r. a stabilimentului de cură.**

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Maiu st. n. 1901.

Plecarea trenurilor din Brașov

Dela Brașov la Budapesta:

- I. Trenul mixt la ora 5-8 min. dim.
- II. Tr. accel. (peste Clușiu) la ó. 2-45 m. p. m.
- III. Trenul de pers. la ora 7-48 min. séra.

Dela Brașov la Bucuresei:

- I. Trenul de persoane la ora 3-55 m. dim.
- II. Trenul mixt la orele 11-40 a. m.
- III. Tr. mixt, la ora 6-55 min. séra.
- IV. Trenul accel. la ora 2-19 min. p. m. (ce vine pe la Clușiu).

Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu:

- I. Trenul de pers. la ora 5-19 min. dim. (are legătură cu Tușnad la ora 9.15, cu Ciuc-Szereda, la ora 10.45 min. a. m.)
- II. Trenul mixt la ora 8-50 min. a. m.
- III. Trenul de pers. la ora 3-15 m. p. m. (are legătură cu linia Tușnad-Ciuc-Szereda).

Dela Brașov la Zernesci (gar. Bartolomeiu).

- I. Trenul mixt la ora 9-2 min. a. m.
- II. Trenul mixt la ora 3-44 min. p. m.
- III. Tr. mixt la ora 9-30 min. séra.

Dela Brașov la Ciuc-Gyimes:

- I. Trenul de pers. la ora 5-19 min. dim.
- II. Trenul mixt la ora 8-50 min. a. m.
- III. Trenul de pers. la ora 3-15 min. p. m.

Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Budapesta la Brașov:

- I. Trenul de persoane la ora 8 dim.
- II. Tr. accel. peste Clușiu la ó. 2-9 m. p. m.
- III. Trenul mixt la ora 10-25 min. séra.

Dela Bucuresei la Brașov:

- I. Trenul accel. la ora 2-18 min. p. m.
- II. Trenul mixt, la ora 9-27 min. p. m.
- III. Trenul pers., la ora 5.— min. dim.
- IV. Tren de pers. la ora 7.55 min. dim. (care circulă numai Vinerea dela Predeal).

Dela Kezdi-Oșorheiu la Brașov:

- I. Trenul de persoane la ora 8-25 m. dim. (are legătură cu St.-Georgiu, Ciuc-Szereda ora 3-20)
- II. Trenul de pers. la ora 1-53 m. p. m. (are leg. dela Ciuc-Gyimes la 5.17 dim.)
- III. Trenul mixt, la ora 6-50 m. séra (are legătură dela Palanca la 8.54 dim.)

Dela Zernesci la Brașov (gar. Bartolomeiu):

- I. Trenul mixt la ora 7-12 min. dim.
- II. Trenul mixt la ora 1-17 min. p. m.
- III. Tr. mixt, la ora 8-19 m. séra

Dela Ciuc-Gyimes la Brașov:

- I. Trenul de pers. la ora 8-25 m. dim.
- III. Trenul de pers. la ora 1-53 m. p. m.
- III. Trenul mixt la óra 6-50 min. séra

A V I S.

Prenumerațiunile la **Gazeta Transilvaniei** se pot face și reînori și când dela 1-ma și 15 a fiă-cărei luni.

Domnii abonați se binevoiască a arăta în deosebii, când voiesc ca espedarea să li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonéză din nou se binevoiască a scrie adresa la nuri și să arate și posta ultimă. **Administraț. „Gaz. Trans.“**

„Gzeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fil. se vinde la librăria Nic. I. Ciurcu și la Eremias Nepoții.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provăduț cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a puté esecuta **orice comande** cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNTĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURİ.

REGISTRE și IMPRIMATE
pentru toate speciile de serviciuri.

BILANȚURİ.

Compturi, Adrese, Circulare, Scrisori. Couverte, in lotă măzimeca.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI și RESTAURANTE.

PREȚURİ-CURENTE și DIVERSE

BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biurul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, etagiul I, cătră stradă. — **Prețurile moderate.** — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

F. A. R.